
Spesialistutdanningen utfordres

FRA FORENINGEN

HANS PETTER AARSETH

president

Nasjonalt råd for legers spesialistutdanning og legefording har overfor sin oppdragsgiver, Sosial- og helsedepartementet, foreslått vesentlige endringer av spesialistutdanningens struktur. Nasjonalt råd var ikke samlet om tilrådingen, blant annet tar Legeforeningens fire representanter dissens på vesentlige punkter. Samtidig har Legeforeningen overfor helseminister Tore Tønne gitt uttrykk for dyp bekymring over at Nasjonalt råd, som ble opprettet for å gi faglige råd, i større og større utstrekning fungerer som et politisk organ. Det politiske spill skjer mellom universitetspolitikk, regionspolitikk, fylkespolitikk, helsepolitikk og legeforedningspolitikk. Hvis spesialistutdanningen skal utformes for å imøtekomme forskjellige politiske hensyn istedenfor å imøtekomme et krav om kvalitet, er vi på ville veier.

Vårt landsstyre har sluttet seg til forslag om vesentlige endringer i spesialistutdanningen. Disse forslagene er basert på grundig organisatorisk behandling i fagmiljøene og i spesialitetsrådet. Enkelte av disse endringer er allerede vedtatt av departementet, det gjelder først og fremst muligheten for å inkorporere forskning som en del av spesialistutdanningen i alle spesialiteter. Legeforeningen har også foreslått å fjerne det gamle kravet til 11/2 års gruppe I-tjeneste og erstatte dette med ett akademisk år. I dette året skulle det være krav til utdanning også innen vitenskapsteori, vitenskapsmetodikk og etikk i tillegg til prosedyrekrav til akademisk trening. Spesialitetskomiteene er bedt om å undersøke hvilke sykehusavdelinger som kan tilfredsstillende krav til slik tjeneste. Alternativt kan spesialistkandidaten etter vårt forslag gjennomføre en seks måneders prosjektoppgave under veiledning av forskningskompetent lege, inkludert opplæring i forskningsmetode.

Nasjonalt råd har etter forslag fra fakultetenes representanter gått inn for å sløyfe kravet til gruppe I-tjeneste og erstatte dette med en ti ukers fordypningsoppgave under veiledning fra universitetene. I tillegg skal fakultetene, som et ledd i å ta et større ansvar for den teoretiske del av spesialistutdanningen for leger, gjennomføre veiledning i grupper for alle utdanningskandidater gjennom to år av spesialistutdanningen. Selv

om denne veiledningen skal komme istedenfor noe av dagens kurskrav, er det likevel snakk om betydelige lærerressurser som ikke finnes i dag og neppe i overskuelig fremtid.

Begrunnelsen for å innføre en fordypningsoppgave under spesialistutdanningen av litt mindre omfang enn den studentene har under studiet, er vanskelig å få øye på. Det er ikke definert læringsmål, og under prosessen har betegnelsen skiftet flere ganger. Nasjonalt råd ser for seg at alle spesialistkandidatene kan tas ut av avdelingsarbeidet i tre måneder uten at dette skal gå ut over avdelingens produksjon. Også en slik oppgave vil stille store krav til de universitetsansattes veiledningskapasitet. Om ganske få år må vi basere oss på at 600–700 spesialister skal utdannes per år. En reform som legger beslag på mer enn 200 legeårsverk bør være velbegrunnet.

Det er vanskelig å forestille seg at en ti ukers fordypningsoppgave fullt ut kan erstatte den kliniske læring spesialistkandidatene får ved å arbeide nært vitenskapelig pasientrettet arbeid ved en universitetsklinikk.

Legeforeningens arbeid med spesialistutdanningen har lange tradisjoner. Vi har alltid fornyet og forbedret spesialistutdanningen samtidig som vi etter beste evne har ivaretatt de nasjonale helsepolitiske interesser. Når vi har foreslått endringer har det vært etter grundige overveielser, skikkelig organisatorisk behandling hvor alle fagmiljøer har fått anledning til å uttale seg og skikkelige konsekvensutredninger. Nasjonalt råd staker ut en ny kurs. Ideer kastes inn, vurderes ut fra politiske interesser og fremmes eller forkastes uten hensyn til krav til kvalitet på spesialistutdanningen og uten vurdering av konsekvenser.

Nå mangler det bare at vi får nasjonale råd også for videre- og etterutdanning av psykologer, tannleger, jurister, osv., osv. Det er sikkert mange ideer som ikke kommer frem når profesjonene styrer med sin egen kompetanseutvikling.

Publisert: 20. januar 2001. Tidsskr Nor Legeforen.

© Tidsskrift for Den norske legeforening 2026. Lastet ned fra tidsskriftet.no 8. juli 2026.